

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 220/08-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. júna 2008 predbežne prerokoval sťažnosť MVDr. Š. K., L., zastúpeného advokátkou JUDr. S. K., L., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 226/04 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MVDr. Š. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. mája 2008 doručená sťažnosť MVDr. Š. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) postupom Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 226/04.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

„Dňa 29. 06. 2004 bol do podateľne Okresného súdu v Poprade doručený návrh na konanie o vydanie bezdôvodného obohatenia, kde... sťažovateľ vystupuje v pozícii odporcu v 1. rade. Predmetný návrh... domáha sa voči sťažovateľovi a jeho manželke zaplatenia 1. 900. 000,-Sk so 17,5 % úrokmi z omeškania...

...navrhovateľ je od samého začiatku konania nečinný... a súd zhovievavo akceptuje takmer štyri roky tento doslova neudržateľný...

V súčasnom období... po takmer štyroch rokoch od začiatku konania, nebolo vo veci súdom prvého stupňa rozhodnuté a ani nebolo doteraz vykonané žiadne dokazovanie.

... Opísané skutočnosti spôsobujú veľkú traumy a právnu neistotu nielen sťažovateľovi, ale aj celej jeho rodine a má to za následok aj to, že všetci pochybujú o tom, že súd vo veci vydá spravodlivé súdne rozhodnutie. ...“

Sťažovateľ na základe uvedeného navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Ústavný súd SR vyhovuje v celom rozsahu podanej sťažnosti a vyslovuje, že postupom Okresného súdu v Poprade v konaní vedenom pod č. 12C 226/2004 bolo porušené základné ústavné právo sťažovateľa... na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a tiež bolo porušené jeho právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Ústavný súd SR prikazuje Okresnému súdu v Poprade vo veci vedenej pod č. 12C 226/2004 konať bez zbytočných prietáhov.

3. Ústavný súd súčasne priznáva sťažovateľovi... finančné zadosťučinenie v celkovej výške 2. 000 000,-Sk ..., ktoré je povinný porušovateľ... vyplatiť mu... do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu SR...

4. Ústavný súd SR priznáva sťažovateľovi trovy konania a právneho zastúpenia, ktoré budú z jeho strany vyčíslené v lehote do 3 dní odo dňa prevzatia výzvy z Ústavného súdu SR.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože okresný súd doteraz právoplatne nerozhodol.

1. Ústavný súd listom sp. zn. Rvp 14345/08 z 26. mája 2008 vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa, aby odstránila nedostatky podania, t. j. aby sťažnosť doplnila o podklady, najmä žalobný návrh a rozhodnutia okresného súdu v predmetnej veci,

a predložila sťažnosť na prieťahy v konaní doručenú predsedovi okresného súdu podľa § 17 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov a voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov, resp. podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch) a jeho odpoveď na sťažnosť.

Právna zástupkyňa na výzvu ústavného súdu listom z 5. júna 2006 predložila fotokópiu žalobného návrhu, ktorý bol podaný okresnému súdu 29. júna 2004, uznesenie okresného súdu č. k. 12 C 226/04-101 zo 4. novembra 2005, ktorým bolo konanie prerušené, a uznesenie okresného súdu č. k. 12 C 226/04-136 z 1. apríla 2008, ktorým bolo rozhodnuté v konaní pokračovať. Ďalej uviedla, že sťažovateľ nepredložil samostatnú sťažnosť na prieťahy v konaní predsedovi okresného súdu, pretože predseda okresného súdu v tejto veci koná osobne ako zákonný sudca.

2. Na výzvu ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania sťažnosti k veci sa vyjadril okresný súd listom sp. zn. Spr. 210/2008, v ktorom uviedol prehľad procesných úkonov okresného súdu vo veci a *inter cetera* uviedol:

„Návrh... proti odporcom ad 1) MVDr. Š. K., ad 2/ JUDr. S. K., o vydanie bezdôvodného obohatenia 1.900.000,- Sk s príslušenstvom, doručený súdu dňa 29.6.2004. ...

- uznesenie Okresného súdu Poprad zo dňa 4. 11. 2005, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 29.11.2005, o prerušení konania podľa § 109 ods. 2 písm. a) OSP...

- uznesenie okresného súdu zo dňa 1. 4. 2008 o pokračovaní v konaní...

Sťažovateľ ani raz súdu nedoručil sťažnosť na prieťahy v súdnom konaní v súlade s ustanovením § 62 a násl. zákona 757/2004 Z. z., resp. § 17 zákona 80/1992 Zb.“

3. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Podľa ods. 2 citovanej právnej normy

ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Preto ústavný súd o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré má podľa zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde); takéto dôvody v danej veci sťažovateľ neuviedol a ani ústavný súd ich nezistil. List z 10. júna 2007, ktorým sťažovateľ argumentoval, nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za sťažnosť na prietahy v konaní doručení predsedovi okresného súdu a v okolnostiach danej veci (pozri nižšie) bolo bez významu tiež tvrdenie sťažovateľa, že predseda okresného súdu bol v danej veci zákonným sudcom.

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takeého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“), ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 zákona o sudcoch]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého

odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“.

V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Na základe týchto zistení ústavný súd dospel k záveru, že v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, a preto ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

4. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd odmietnuť aj sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil

žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 221/05).

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čo platí aj vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru, môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prieťahoch (m. m. II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04).

Vzhľadom na to, že posudzované konanie pred okresným súdom začalo 29. júna 2004 a konanie vo veci bolo prerušené v období od 29. novembra 2005 do 1. apríla 2008 (2 roky a 4 mesiace), nemohlo dôjsť v tomto období k prieťahom v konaní, lebo existovala zákonná prekážka, ktorá okresnému súdu bránila konať vo veci. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že sťažovateľ doručil sťažnosť na ústavný súd 6. mája 2008.

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti (II. ÚS 3/00, I. ÚS 78/02, III. ÚS 42/02) vyslovil, že ak bolo konanie prerušené, konajúci súd sa počas prerušenia konania sa nemohol dopustiť zbytočných prieťahov v konaní, a teda ani porušenia základného práva sťažovateľa. Podobne v súvislosti s prerušením konania ústavný súd napr. uviedol, že „dobu prerušenia konania... nemožno považovať za zbytočné prieťahy, ktoré by boli spôsobené činnosťou (nečinnosťou) súdu v občianskoprávnom konaní.“ (m. m. II. ÚS 422/00).

Ústavný súd z predložených dokladov zistil, že okresný súd od 29. júna 2004 do 29. novembra 2005 (keď bolo konanie prerušené) a od 1. apríla 2008 plynulo konal a vykonával úkony smerujúce k prerokovaniu a rozhodnutiu veci. Samotné obdobie trvania súdneho konania (okrem prerušenia konania, pozn.) je krátke na to, aby mohli vzniknúť prieťahy v konaní vážneho charakteru.

Vzhľadom na tieto skutočnosti ústavný súd posúdil, že v konaní vedenom okresným súdom vo veci sp. zn. 12 C 226/04 zatiaľ nedošlo k takej intenzite zásahu do práva sťažovateľa, ktorá by zodpovedala ústavnorelevantnému porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru).

Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť odmietol aj podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

5. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. júna 2008